

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bescherm je kind tegen *infectieziekten*

Rijksvaccinatieprogramma

Bescherm je kind tegen ernstige infectieziekten

Bijna alle kinderen in Nederland worden gevaccineerd tegen ernstige infectieziekten. Daarom komen deze ziekten nauwelijks meer voor. Toch is vaccineren belangrijk, want als we stoppen met vaccineren komen de ziekten terug.

Met een vaccinatie bouwt het lichaam van je kind afweer op tegen ziek-makende virussen en bacteriën. Hij of zij is beschermd tegen het krijgen van de ziekte en complicaties. Ook kan je kind anderen niet besmetten. Dat is ook heel belangrijk voor kinderen die (nog) niet gevaccineerd zijn. Bijvoorbeeld omdat zij te jong zijn of door een ziekte niet gevaccineerd kunnen worden.

Gezonde start in het leven

We vinden het belangrijk dat kinderen een gezonde start in het leven krijgen. Daarom bieden alle landen van de wereld kinderen vaccinaties aan.

Ieder land heeft een eigen vaccinatie-schema. Al deze schema's lijken erg op elkaar. In Nederland krijgen kinderen al ruim 60 jaar vaccinaties.

Difterie

Difterie is een ernstige keelontsteking. Kinderen die difterie hebben, kunnen stikken.

Kinkhoest

Kinkhoest veroorzaakt heftige hoestbuien die maanden kunnen duren. Dit is vooral gevaarlijk voor baby's. De hoestbuien kunnen bij hen tot uitputting en hersenschade leiden. Ze kunnen er zelfs aan overlijden. Vaccinatie tegen kinkhoest beschermt goed, maar niet compleet en ook niet levenslang. Gevaccineerde kinderen die toch kinkhoest krijgen, zijn minder ernstig ziek.

Tetanus

Tetanus leidt tot verkramping van de spieren. Zonder behandeling is tetanus dodelijk. Tetanus is niet besmettelijk. Een kind kan tetanus krijgen als het wordt gebeten door een (huis)dier of als er straatvuil in een wond komt.

Polio

Kinderverlamming of polio leidt tot blijvende verlammingen van benen, armen en/of ademhalingsspieren.

Hib-ziekte

De Hib-bacterie veroorzaakt ernstige infecties zoals bloedvergiftiging, hersenvliesontsteking, strotklepontsteking, longontsteking of gewrichtsontsteking.

Hepatitis B

Hepatitis B is een ontsteking van de lever. Soms gaat de ziekte niet over. Dan kan de lever verschrompelen en kan er leverkanker ontstaan.

Pneumokokkenziekte

Pneumokokken zijn bacteriën die bloedvergiftiging, ernstige longontsteking en hersenvliesontsteking kunnen veroorzaken. Ook kan een kind doof worden. Het vaccin werkt tegen de meest voorkomende ziekmakende typen pneumokokken.

Bof

Bof is een infectie van onder andere de speekselklieren. Daarom hebben kinderen met bof een dikke wang en nek. Soms ontstaat hersenvliesontsteking.

Mazelen

Mazelen is een vlekjesziekte met hoge koorts en huiduitslag. Vaak ontstaat oorontsteking en soms longontsteking of hersenontsteking die dodelijk kan aflopen. Mazelen is heel besmettelijk.

Rodehond

Rodehond is ook een vlekjesziekte, maar veel minder ernstig dan mazelen. De ziekte is tijdens de zwangerschap gevaarlijk voor de ongeboren baby. De baby kan met ernstige afwijkingen worden geboren. Om te voorkomen dat zwangere vrouwen besmet kunnen raken, worden meisjes en jongens tegen rodehond ingeënt.

Meningokokkenziekte

Meningokokkenziekte wordt veroorzaakt door verschillende typen meningokokbacteriën. Van de meningokok kun je hersenvliesontsteking of bloedvergiftiging krijgen. Dat zijn ernstige ziekten, die in korte tijd dodelijk kunnen verlopen. Als kinderen beter worden, kunnen ze blijvend last houden van doofheid, leer- en gedragsproblemen. Door bloedvergiftiging moet soms een arm of been worden geamputeerd. Vaccinatie in het Rijksvaccinatieprogramma beschermt tegen type A, C, W en Y, niet tegen B.

HPV

Humaan papillomavirus (HPV) is een groep virussen die baarmoederhalskanker en andere soorten kanker (zoals penis- en anus kanker) kan veroorzaken. Ongemerkt raakt bijna iedereen in zijn of haar leven besmet met deze virussen. Het vaccin beschermt tegen 2 typen HPV die samen ongeveer 70% van de gevallen van baarmoederhalskanker veroorzaken.

**“Zorg voor
je kind en
voor elkaar”**

Trilce (33) vindt vaccineren een gezonde en logische keuze

Al voor de geboorte van dochter Isabella had Trilce een helder beeld van de opvoeding. Gezondheid speelt daarbij een belangrijke rol. Trilce praat er vaak over aan de keukentafel, met haar man of haar vriendinnen. Die gesprekken gaan over gezonde voeding en over slaapjes, maar ook over vaccineren. Dat hoort er gewoon erbij, vindt ze. Vaccinatie is belangrijk voor de bescherming en veiligheid van haar dochter. Én van andere kinderen.

Lees het verhaal van Trilce en dochter Isabella op rijksvaccinatieprogramma.nl/trilce

Veilig en betrouwbaar

Voordat een vaccin mag worden gebruikt, is het uitgebreid getest. Dat gebeurt net als bij andere medicijnen. Alleen als duidelijk is dat een vaccin werkt en veilig is, mag het aan kinderen gegeven worden. Ook tijdens het gebruik wordt de veiligheid van vaccins in de gaten gehouden. Dat gebeurt niet alleen in Nederland, maar over de hele wereld.

Vaccin en bijsluiter

Wil je weten wat er in de vaccins zit die je kind krijgt? Op de website van het Rijksvaccinatieprogramma vind je alle bijsluiters van de verschillende vaccinaties. Kijk op rijksvaccinatieprogramma.nl/bijsluiters.

Welke vaccinaties krijgt mijn kind?

● Inenting 1 ■ Inenting 2

3 maanden

- DKTP-Hib-HepB
- Pneu

5 maanden

- DKTP-Hib-HepB
- Pneu

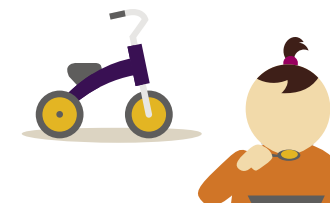
11 maanden

- DKTP-Hib-HepB
- Pneu

14 maanden

- BMR
- MenACWY

4 jaar

- DKTP

9 jaar

- DTP
- BMR

12/13 jaar (2e inenting half jaar later)

- HPV
- HPV

14 jaar

- MenACWY

Extra DKTP-Hib-HepB vaccinatie op de leeftijd van 2 maanden

Een kind krijgt een extra vaccinatie bij 2 maanden als moeder niet gevaccineerd is tegen kinkhoest tijdens de zwangerschap, en in bijzondere situaties. De jeugdarts bespreekt dit met je.

Betekenis afkortingen

D	Difterie	P	Polio	Pneu	Pneumokokken	R	Rodehond
K	Kinkhoest	Hib	Haemophilus influenzae type b	B	Bof	MenACWY	Meningokokken ACWY
T	Tetanus	HepB	Hepatitis B	M	Mazelen	HPV	Humaan Papillomavirus

Wanneer krijgt mijn kind de vaccinaties?

Als een kind rond de 3 maanden oud is, krijgt het de eerste vaccinaties. Het immuunsysteem kan op die leeftijd al goed reageren. De momenten van de vaccinaties zijn zo gekozen dat ze de beste bescherming bieden. Juist heel jonge baby's zijn erg kwetsbaar voor infectieziekten zoals kinkhoest. Dat is ook de reden dat zwangere vrouwen in Nederland vanaf week 22 een vaccinatie tegen kinkhoest aangeboden krijgen. Door een vaccinatie tijdens de zwangerschap wordt de baby vanaf de geboorte beschermd tegen kinkhoest. Meestal krijgt een kind twee prikken per keer. De vaccinaties worden gegeven in het bovenbeen of de bovenarm.

Mijn kind is ziek. Kan het gevaccineerd worden?

Is je kind ziek of gebruikt het medicijnen, overleg dan met de jeugdarts of verpleegkundige. Soms is het verstandig de vaccinatie even uit te stellen.

Tips bij bijwerkingen

Vaccinaties kunnen bijwerkingen geven. Dat komt omdat vaccinaties de afweer van het lichaam aan het werk zetten. Deze bijwerkingen zijn meestal

mild en gaan vanzelf over. Een lichte koorts kort na de vaccinatie komt het meest voor. Ook kan de plek waar de prik is gegeven, wat rood of dikker worden.

Enkele tips om de pijn te verzachten:

- Bij koorts is voldoende drinken heel belangrijk
- Bij jonge baby's helpt knuffelen en afleiding als ze hongerig zijn
- Als een kind pijn heeft of zich echt niet lekker lijkt te voelen, kan paracetamol helpen. Kijk op de bijsluiter hoeveel je kind mag hebben
- Het is beter de arm of het been waarin gevaccineerd is, niet te veel aan te raken. Dat kan de pijn erger maken

Heftige bijwerkingen zijn heel zeldzaam. Maak je je zorgen, omdat je kind heel erg ziek is of na enkele dagen nog hongerig of koortsig blijft? Neem dan contact op met de huisarts.

Bijwerking melden

Je kunt een bijwerking van een vaccinatie melden bij de arts of verpleegkundige die de vaccinatie gegeven heeft. Zij geven de bijwerking dan door aan Bijwerkingencentrum Lareb. Je kunt ook zelf bij Lareb de bijwerking melden.

Dat kan ook via de website rijksvaccinatieprogramma.nl.

Vaccinaties buiten het Rijksvaccinatieprogramma

Er zijn ook vaccins die niet in het Rijksvaccinatieprogramma zitten. Je kunt je kind, of jezelf, ook laten inenten met die vaccins. Je moet ze dan wel zelf betalen. Als je dit wil, kun je dit overleggen met je huisarts of een vaccinatiecentrum. Je kunt deze vaccins niet krijgen op het consultatiebureau. Op rivm.nl/vaccinaties lees je meer over de vaccins die in Nederland verkrijgbaar zijn.

Kinderen met een verhoogde kans op tuberculose krijgen een vaccinatie tegen tuberculose aangeboden. Als je kind voor deze vaccinatie in aanmerking komt, ontvang je een oproep van de GGD afdeling tuberculosebestrijding. Met vragen kun je bij de GGD terecht. De kosten van de vaccinatie worden vergoed door de zorgverzekering.

Ga je met je kind een (verre) reis maken? Informeer dan bij een bureau voor reizigersvaccinatie (GGD) of er extra vaccinaties nodig zijn.

In gesprek met de jeugdgezondheidszorg

Op de website **rijksvaccinatieprogramma.nl** vind je meer informatie over de verschillende infectieziekten, vaccinaties en bijwerkingen. Helaas is er ook veel foute informatie te vinden op internet. Daarom kun je voor

vragen over vaccinaties en ziekten altijd terecht bij de arts of verpleegkundige van je consultatiebureau, het Centrum voor Jeugd en Gezin of de GGD in je regio.

Gegevens over de vaccinatie

Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) informeert ouders over de vaccinaties. Dat begint bij de uitnodiging voor de 22 wekenprik die zwangeren ontvangen. Kort na de geboorte krijgen ouders een enveloppe met inentingskaarten voor alle inentingen totdat het kind 14 maanden is. Als een kind 4 en 9 jaar is, ontvangen ouders opnieuw een uitnodiging voor een volgende vaccinatie. Meisjes krijgen in het jaar dat ze 13 jaar worden ook een uitnodiging voor de vaccinaties tegen baarmoederhalskanker. Jongens en meisjes krijgen in het jaar dat ze 14 worden een uitnodiging voor een vaccinatie tegen meningokokkenziekte.

De vaccinaties worden op drie plaatsen vastgelegd: in het dossier van de jeugdgezondheidszorg, op het vaccinatiebewijs van het kind en langdurig landelijk bij het RIVM.

Het RIVM gebruikt de gegevens om de kwaliteit van het programma en de vaccins continu te meten, om herinneringen te kunnen sturen, om kopieën van het vaccinatiebewijs te kunnen verstrekken en om vast te stellen welk percentage van de kinderen in Nederland ingeënt is. Als een infectieziekte uitbreekt, is het namelijk heel belangrijk om te weten welke kinderen beschermd zijn. Zo wordt duidelijk of er kans op verspreiding is en of speciale maatregelen nodig zijn.

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

januari 2020

De zorg voor morgen begint vandaag